SPECIFIEKE LERARENOPLEIDING	
Wegwijzer Vakdidactische Opdrachtenstage	Universiteit Antwerpen **INSTITUUT VOOR ONDERWIJS- EN INFORMATIEWETENSCHAPPEN**

1. Inleiding

1.1 Opzet en doel van de vakdidactische opdrachtenstage

De vakdidactische opdrachtenstage vormt een onderdeel van de praktijkcomponent. Je voert enkele opdrachten uit die nauw aansluiten bij het lesgebeuren, zoals een toets opstellen of een schoolboek analyseren. De vakdidactische opdrachtenstage vormt een aanvulling op de instap- en groeistage, waar de nadruk ligt op het lesgeven zelf.
In het kader van dit opleidingsonderdeel worden – naast de vakdidactische opdrachten – twee 'terugkommomenten' van 3 uur ingericht waarop je verplicht aanwezig bent. Tijdens die sessies bespreek je samen met je vakdidacticus en je medestudenten enkele vakdidactische aspecten van je instap- en/of groeistage of vakdidactische opdrachten die je hebt uitgevoerd. Studenten die twee vakdidactieken volgen, sluiten aan bij de terugkommomenten van hun eerste vakdidactiek.

1.2 Programmatie in de opleiding

De opleidingsonderdelen *Vakoverschrijdende opdrachtenstage, **Vakdidactische opdrachtenstage**, Supervisie* en *Leeronderzoek* zijn verbonden met de groeistages en moeten bijgevolg in hetzelfde jaar gevolgd worden als (minstens één van) de groeistages. De vakdidactische opdrachtenstage loopt dus gelijktijdig met de groeistage(s). Er zijn drie mogelijkheden:

- kies je voor de aansluitende lerarenopleiding en het voltijdse programma, dan valt deze stage in het tweede semester;
- opteer je voor het deeltijdse programma, dan staat dit opleidingsonderdeel tijdens het tweede jaar op het programma;
- kies je voor de indalende variant, dan doe je dit opleidingsonderdeel na je masteropleiding.

2. Inhoud en praktische informatie

2.1 Algemeen

De vakdidactische opdrachtenstage omvat 3 studiepunten, wat staat voor 75 tot 90 uur studietijd. Je voert vakdidactische opdrachten uit ter waarde van 2 studiepunten in de scho(o)l(en) waar je je groeistage(s) doet (zie 2.2.1). De verdeling van de opdrachten over de scholen bepaal je in samenspraak met de betrokken vakmentoren. De opdrachten hoeven niet gelijk verdeeld te zijn over de scholen. De twee terugkommomenten op het opleidingsinstituut komen overeen met 1 studiepunt (zie 2.2.2).

2.2 Opdrachten

2.2.1 Vakdidactische opdrachten

De 2 studiepunten voor de vakdidactische opdrachten worden ingevuld in samenspraak met je vakdidacticus en je vakmentor op school. In deze wegwijzer stellen we zes mogelijke opdrachten voor. Je vakdidacticus is de eindverantwoordelijke voor dit opleidingsonderdeel. Hij/zij zal een selectie maken uit die opdrachten, ze verder toelichten en eventueel een specifieke invulling geven aangepast aan het vak. Je vakdidacticus kan ook opdrachten toevoegen aan de lijst. Je overlegt met je vakmentor en plant de momenten waarop je de opdrachten zal uitvoeren.
Volg je één vakdidactiek, dan voer je vakdidactische opdrachten uit voor 2 studiepunten. Volg je twee vakdidactieken, dan kun je ervoor *kiezen* om opdrachten voor één van beide uit te voeren (ter waarde van 2 studiepunten) of voor beide (1 studiepunt per vakdidactiek).

2.2.1.1 Toets opstellen en verbeteren

Fris op wat je in andere opleidingsonderdelen reeds hebt geleerd over evaluatie. Stel na het geven/bijwonen van een les of lessenreeks een toets op waaraan de leerlingen minimaal een half lesuur mogen werken.

Denk vooraf na over de volgende vraag: welke nieuwe begrippen, eigenschappen, technieken, vaardigheden, … hebben de leerlingen in deze les(sen) geleerd en wat moeten ze daarmee kunnen doen?

Stel een verbetersleutel (inclusief puntenverdeling) op. Leg je toets voor aan de vakmentor en bespreek hem samen. Breng verbeteringen aan volgens de richtlijnen van de vakmentor.

Laat de toets door je vakmentor afnemen of neem hem zelf af. Verbeter de toetsen van alle leerlingen.

Maak een analyse van de fouten die de leerlingen hebben gemaakt. Kies twee zwakke, twee middelmatige en twee sterke leerlingen en bespreek de toetsen van deze leerlingen met je vakmentor.

Geef tot slot feedback aan alle leerlingen.

In je stagemap komen volgende elementen:

- de twee versies van de toets (vóór en na de bespreking met de mentor);
- de verbetersleutel;
- kopies van de verbeterde toetsen van de zes besproken leerlingen (maak hun namen onleesbaar);
- een verslag van de bespreking met de vakmentor (ongeveer 1 pagina) .

(Geschatte studietijd: 15 uur)

2.2.1.2 Leerboeken/cursussen analyseren

Neem twee verschillende schoolboeken of cursussen die voor eenzelfde klasgroep kunnen worden gebruikt. Als er in de school een schoolboek gebruikt wordt, dan kies je dat.

Vergelijk deze boeken met elkaar. Worden de doelstellingen geëxpliciteerd? Worden alle noodzakelijke leerplanonderdelen aangeboden? Staan er onderdelen in die ofwel als uitbreiding ofwel zelfs helemaal niet in het leerplan voorkomen? Worden er voldoende voorbeelden en toepassingen gegeven? Is er extra materiaal bijgeleverd? Is er een ondersteunende website? Denk jij dat je makkelijk kan studeren met dit boek? Hoe is de lay-out? Wat is de kostprijs?

Kies nu één leerplanonderwerp uit (een geheel waaraan volgens het leerplan ongeveer 20 lessen besteed worden) en bestudeer het (de) overeenkomstige hoofdstuk(ken) in het schoolboek grondig. Hoe wordt het onderwerp aangebracht? Is er een motiverende inleiding? Wordt de theorie goed en correct uitgelegd? Is er voldoende diepgang? Zijn er voldoende oefeningen? Wordt er bij de

oefeningen een context geschetst? Welke types oefeningen komen voor? Kan je kiezen uit makkelijke en moeilijke oefeningen?

We verwachten in de analyse verwijzingen naar wat je reeds hebt geleerd over schoolboeken in andere opleidingsonderdelen van de lerarenopleiding.

Motiveer welk schoolboek jij zou kiezen. Ga na wat de motivatie van de leerkrachten is voor de keuze van het gebruikte schoolboek of de cursus indien er geen schoolboek wordt gebruikt.

In je stagemap komen volgende elementen:

- de analyse van de twee schoolboeken (maximaal 2 pagina's);
- eventueel ingescande of gekopieerde fragmenten ter illustratie van je uitspraken;
- je eigen motivatie en de motivatie van de school (maximaal 1 pagina).

(Geschatte studietijd: 10 uur)

2.2.1.3 Vakgroepwerking beschrijven en analyseren

Onderzoek de vakgroepwerking door een interview af te nemen van de vakverantwoordelijke en minstens één ander lid van de vakgroep. Eventueel kan een interview met de directie hierover ook interessante informatie opleveren. Indien de vakgroep ermee akkoord gaat, kan je ook een vakgroepvergadering bijwonen.

Ga na wat de vakgroepwerking in je stageschool inhoudt. Hoe formeel of informeel is deze werking? Welke activiteiten onderneemt de vakgroep? Heeft deze vakgroep een aantal focuspunten? Vergadert hij regelmatig? Zijn er contacten met andere vakgroepen? Eventueel kan je verslagen van vorige vakvergaderingen opvragen.

Indien je een vakgroepvergadering mag bijwonen, maak dan een verslag van de vergadering. Geef daarin weer welke onderwerpen behandeld werden. Maak tevens een korte samenvatting van de gevoerde discussies (welke standpunten werden ingenomen? welke argumenten werden aangedragen en door wie?) en van de besluiten die genomen werden. Vermeld leerkrachten niet met naam. Als dat belangrijk is voor je verslag kan je wel bijkomende informatie geven over de leerkracht in kwestie (bijvoorbeeld dat het over een beginnende leraar gaat).

In je stagemap komen volgende elementen:

- een korte opsomming van de activiteiten die je ondernam voor deze opdracht;
- een analyse van de vakgroepwerking (maximaal 1 pagina);
- eventueel het verslag van de bijgewoonde vakvergadering.

(Geschatte studietijd: 5 uur)

2.2.1.4 Video-opname van een les met bespreking ervan

Je plant deze opdracht best bij het eerste contact met je vakmentor zodat je de organisatie goed kan voorbereiden. Ga ook expliciet na of de school en de leerlingen/cursisten geen bezwaren hebben tegen het maken van een video-opname. Je neemt een les op die je zelf geeft.

Voor deze opdracht heb je een videocamera nodig. Ofwel zorg je zelf voor het nodige materiaal ofwel kan je je wenden tot mevrouw Bernaerts van het onthaal van IOIW (tijdig reserveren!). Voor de opname kan je met een statief werken ofwel vraag je aan je mentor (of een andere persoon, bijvoorbeeld een medestudent, zie opdracht 2.2.1.5) om de opname te maken.

Bekijk de opgenomen les. Noteer alles wat je opvalt. Denk hierover na. Probeer goede en minder goede elementen in je les te ontdekken. Selecteer een aantal fragmenten die je bespreekt met je mentor en eventueel met de medestudent die je les opgenomen heeft (zie opdracht 2.2.1.5).

In je stagemap komen volgende elementen:

- een selectie van beelden van ongeveer 5 minuten op cd-rom;
- een verslag van je eigen bevindingen en de bespreking met je mentor (maximaal 2 pagina's);
- in het geval dat een medestudent je les heeft opgenomen en besproken, geef je ook zijn verslag af met je persoonlijke bevindingen.

(Geschatte studietijd: 15 uur)

2.2.1.5 Video-opname van een les van een medestudent

Voor deze opdracht bedien je de camera bij het opnemen van een les van een medestudent. Je bekijkt de fragmenten die je medestudent selecteerde. Vervolgens maak je een verslag met je bedenkingen en je bespreekt dit met je medestudent.
In je stagemap komen de volgende elementen:

- een verslag van je bedenkingen bij de fragmenten (maximaal 2 pagina's);
- een verslag van de bespreking met je medestudent.

(Geschatte studietijd: 5 uur)

2.2.1.6 Vakdidactisch project

In overleg met één of meerdere vakmentor(en) kan je een vakdidactisch project uitwerken ten dienste van de school of de lessen van je vakmentor.

In je stagemap komen volgende elementen:

- een opsomming van de activiteiten die je ondernam voor deze opdracht en een inschatting van de tijd die je eraan besteed hebt;
- indien van toepassing: de materialen die je uitgewerkt hebt in het kader van het project en een kort verslag van je ervaringen met het materiaal in de klas;
- een kort verslag waarin je aangeeft wat je uit dit project geleerd hebt.

2.2.2 Terugkommomenten

De twee terugkommomenten op het opleidingsinstituut zijn *verplicht* en hebben een waarde van 1 studiepunt, inclusief voorbereiding en verwerking. Ze zijn thematisch van opzet. Tijdens een sessie van 3 uur bespreek je samen met je vakdidacticus een specifiek vakdidactisch aspect van je instap- en/of groeistage of een vakdidactische opdracht, zoals evalueren of werken met schoolboeken. Studenten die twee vakdidactieken volgen, nemen deel aan de twee terugkommomenten van hun eerste vakdidactiek.

2.3 Formulieren

Het sjabloon voor de verslagen vind je op de website van de lerarenopleiding
(www.ua.ac.be/lerarenopleiding > Stage-Informatie).

3. Stagemap

Je stagemap bevat de schriftelijke neerslag van de vakdidactische opdrachten die je hebt uitgevoerd ter waarde van 2 studiepunten (richtlijnen: zie boven). Het is niet de bedoeling dat je vakmentor de verslagen van jouw opdrachten leest, maar het mag natuurlijk wel. Daarnaast noteer je – volgens de richtlijnen van je vakdidacticus – wat je geleerd hebt tijdens de twee terugkommomenten. Je vakdidacticus bepaalt wanneer en hoe je de stagemap inlevert.
Als je twee vakdidactieken combineert, bezorg je aan elke vakdidacticus het betrokken deel. Bezorg beide vakdidactici wel een overzicht van alle activiteiten.

4. Evaluatie

De beoordeling van je vakdidactische opdrachtenstage gebeurt door de vakdidacticus op basis van je stagemap. Daarbij wordt rekening gehouden met

- volledigheid;
- inhoudelijke kwaliteit van de verslaggeving van de opdrachten;
- vormgeving (structuur en taalgebruik).

Onvolledige stagemappen worden niet beoordeeld.

Als je twee vakdidactieken combineert, geven de vakdidactici een aparte beoordeling voor beide vakdidactieken. Deze beoordelingen worden verwerkt tot een beoordeling op het geheel. Als je een onvoldoende krijgt voor één vakdidactiek, resulteert dat in een onvoldoende voor het geheel. Als je deze vakdidactische opdrachtenstage moet overdoen, krijg je een gedeeltelijke vrijstelling als je voor één van de didactieken wel een voldoende hebt.